

Overzicht van de wetgevende actualiteit 2025

S. Thibaut en M. Servais (juristen), februari 2026

In dit overzicht maakt het Observatorium de balans op van de belangrijkste nieuwe wetgeving die het afgelopen jaar 2025 heeft beïnvloed. Een aantal maatregelen zijn al van kracht, terwijl andere pas in de loop van 2026 ingaan. We hebben deze selectie gemaakt op basis van hun relevantie en verband met de thema's schuldenlast, krediet en overmatige schuldenlast.

Inhoudstafel

1.	In aanloop naar de wetgevende ontwikkelingen: enkele kerninzichten	3
2.	Een bericht van minnelijke schuldbemiddeling in het CBB	3
3.	CSR/ JUSTRESTART: nieuws over de jaarlijkse retributie!	4
4.	Minnelijke invordering: in afwachting van een evaluatie van Boek XIX WER.....	5
5.	Gerechtelijke invordering.....	5
5.1.	Rechtstreekse raadpleging van het CBB en het CREA.....	5
5.2.	Elektronische betekening	6
6.	Krediet.....	6
6.1.	De nieuwe maximale jaarlijkse kostenpercentages (JKP).....	6
6.2.	Respijtmateregelen	7
6.3.	Omzetting van Richtlijn (EU) 2023/2225 Van het Europees Parlement en de Raad van 18 oktober 2023 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 2008/48/EG (Directive CCD II)	10
7.	De hervorming van de persoonlijke zekerheden	11
7.1.	Algemene beginselen van de hervorming	11
7.2.	De accessoire persoonlijke zekerheid	12
7.3.	De autonome persoonlijke zekerheid	12
7.4.	De persoonlijke zekerheid gesteld door een consument	13
7.5.	De wettelijke borgtocht en de gerechtelijke borgtocht.....	14

8.	De afschaffing van de verplichting inzake basiskennis bedrijfsbeheer.....	14
9.	Kamer voor minnelijke schikking (KMS) in alle rechtscolleges	15
10.	De Iban Checker.....	16
11.	Verlaagde registratierechten in Wallonië.....	16
11.1.	Ligging en koper	16
11.2.	Bestemming van het goed	16
11.3.	Volle eigendom.....	17
11.4.	Enige woning.....	17
11.5.	Afschaffing van bepaalde bestaande stelsels.....	17
12.	Het uitstel van de hervorming van het statuut van de bewindvoerder van een beschermd persoon	18
12.1.	Herinnering aan de hervorming.....	18
12.2.	Gefaseerde ... maar uitgestelde inwerkingtreding	18
13.	Enkele wijzigingen voor de consument	20
13.1.	Op het vlak van energie.....	20
13.2.	Memento des avantages sociaux	22
13.3.	OCMW Online	23
13.4.	Nieuwe ontwikkelingen inzake de verkeersbelasting in Wallonië	24
	Conclusie.....	25

1. In aanloop naar de wetgevende ontwikkelingen: enkele kerninzichten

Alvorens we de wetgevende ontwikkelingen van 2025 overlopen, is het nuttig om kort stil te staan bij enkele bevindingen uit de studie van het Observatorium Krediet en Schuldenlast over de dossiers die in 2024 door de Waalse diensten voor schuldbemiddeling werden behandeld. Deze analyse is gebaseerd op 2.880 dossiers van 102 diensten voor schuldbemiddeling en geeft een helder beeld van de profielen en kwetsbaarheden van huishoudens met een overmatige schuldenlast. Hieruit blijkt dat vooral huishoudens met een laag inkomen worden getroffen, vaak alleenstaanden of eenoudergezinnen, met zowel kredietschulden als andere schulden (energie, huisvesting, gezondheidszorg ...). Een overmatige schuldenlast ontstaat meestal door een samenspel van factoren: onverwachte levensgebeurtenissen (zoals ziekte, scheiding of verlies van werk), problemen met budgetbeheer en beperkte financiële middelen. Deze vaststellingen helpen om beter te begrijpen op welke noden de recente wetgevende ontwikkelingen inspelen en onderstrepen het belang van een aangepast wettelijk kader ter bescherming van kwetsbare huishoudens.

Dit zijn slechts enkele algemene bevindingen. De volledige studie en de gedetailleerde gegevens kunt u [hier raadplegen](#).

2. Een bericht van minnelijke schuldbemiddeling in het CBB

Sinds de invoering van het wettelijk kader voor de minnelijke schuldbemiddeling werd een belangrijke nieuwigheid doorgevoerd.

De [wet van 3 mei 2024](#) heeft een nieuw wettelijk kader ingevoerd voor de minnelijke schuldbemiddeling¹, dat van toepassing is sinds 10 juni 2024. Vervolgens heeft de [wet van 15 mei 2024](#)² een specifiek artikel ingevoegd in het Gerechtelijk Wetboek (artikel 1390octies)³. Dit artikel voorziet in de neerlegging van een bericht van minnelijke schuldbemiddeling in het Centraal bestand van berichten van beslag (CBB). Deze bepaling trad in werking op 1 juli 2025⁴. Een [koninklijk besluit](#)⁵, dat in werking is getreden op 8 oktober 2025, heeft nadien een model van dit bericht voorzien⁶. Volgens de Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders is dit bericht operationeel sinds 2 februari 2026⁷.

Schuldbemiddelaars zijn bijgevolg verplicht om bij de opening van een bemiddelingsdossier een gerechtsdeurwaarder te verzoeken dit bericht neer te leggen. Vervolgens wordt het bericht op verzoek van de bemiddelaar weer geschrapt na afloop van de bemiddeling of automatisch na vijf jaar.

¹ Wet van 3 mei 2024 Wet houdende diverse bepalingen inzake economie (I), *B.S.*, 31 mei 2024, p. 68973, art. 44 en 45. Voor meer informatie over dit nieuwe wettelijk kader verwijzen wij naar ons artikel '[Overzicht van de wetgevende actualiteit 2024](#)'.

² Wet van 15 mei 2024 houdende maatregelen in de strijd tegen de overmatige schuldenlast en ter bescherming van ondernemingen in moeilijkheden, *B.S.*, 1 juli 2024, p. 79406.

³ Voorg. wet van 15 mei 2024, art. 11.

⁴ Voorg. wet van 15 mei 2024, art. 19, §1.

⁵ Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 7 december 2010 houdende uitvoering van hoofdstuk Ibis van de eerste titel van het vijfde deel van het Gerechtelijk Wetboek betreffende het centraal bestand van berichten van beslag, delegatie, overdracht, collectieve schuldenregeling en protest, *B.S.*, 7 oktober 2025, p. 76820.

⁶ Dit model van het bericht is opgenomen in bijlage 12 bij het voorgenoemde koninklijk besluit van 23 september 2025: https://www.ejustice.just.fgov.be/mopdf/2025/10/07_1.pdf#Page81

⁷ Deze datum werd bekendgemaakt op de website van de Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders: <https://www.gerechtsdeurwaarders.be/nieuws/bericht-minnelijke-schuldbemiddeling-operationeel-vanaf-2-februari-2026>.

Dankzij deze nieuwigheid kan de gerechtsdeurwaarder die belast is met een invordering, vaststellen dat een minnelijke schuldbemiddeling loopt door het CBB te raadplegen. Hij dient dan contact op te nemen met de schuldbemiddelaar om hem in te lichten over zijn opdracht en over het bedrag van zijn schuldvordering. De schuldbemiddelaar moet binnen een maand antwoorden over de mogelijkheden om de schuld in een afbetalingsplan op te nemen of concrete voorstellen formuleren⁸. Bij gebrek aan antwoord van de schuldbemiddelaar en/of akkoord wordt de invorderingsprocedure door de gerechtsdeurwaarder hervat⁹.

Er is een [FAQ](#)¹⁰ beschikbaar met antwoorden op de voornaamste vragen over dit bericht, onder meer over het aantal neer te leggen berichten wanneer het dossier twee bemiddelde personen omvat, het al dan niet bestaan van een sanctie bij het uitblijven van een verzoek tot neerlegging aan de gerechtsdeurwaarder, en de informatie die aan hem moet worden megedeeld.

Het nieuwe wettelijke kader inzake minnelijke schuldbemiddeling legt de verplichting op om een overeenkomst te sluiten tussen de bemiddelde en de schuldbemiddelaar¹¹. Aangezien op federaal niveau geen model werd opgelegd, hebben het CAMD, het CRENO, MEDENAM, het GILS, het GAS en het Observatorium een [modelovereenkomst](#) opgesteld, samen met een handleiding, om schuldbemiddelaars te ondersteunen bij de uitvoering van deze nieuwe wettelijke verplichtingen¹².

Deze overeenkomst moet melding maken van de registratie van de procedure in het CBB. Zo vermeldt het model in artikel 4 over de verplichtingen van de partijen, de verplichting voor de bemiddelaar om het bericht door een gerechtsdeurwaarder te laten neerleggen en schrappen. Artikel 6, dat het einde van de bemiddeling behandelt, verwijst opnieuw naar de schrapping van dit bericht.

3. CSR/ JUSTRESTART: nieuws over de jaarlijkse retributie!

De [wet van 24 oktober 2025](#)¹³ heeft artikel 1675/27, §2 van het Gerechtelijk Wetboek gewijzigd.

Deze bepaling stelt voortaan dat de jaarlijkse retributie verschuldigd voor het beheer van JustRestart in geen geval ten laste van de schuldenaar mag worden gelegd en moet worden gedragen door de bemiddelingsrekening, zoals bedoeld in artikel 1675/9, §1, eerste lid, 4° van het Gerechtelijk Wetboek.

Deze wijziging is met terugwerkende kracht in werking getreden op 2 november 2023, de datum waarop het platform JustRestart werd gelanceerd.

Ter herinnering, er was een controverse ontstaan door een verschil in interpretatie en een tegenstrijdigheid tussen enerzijds de bewoordingen van artikel 1675/27, §2, zoals gewijzigd bij

⁸ Gerechtelijk Wetboek, art. 1391bis, zoals ingevoegd bij artikel 13 van de voormelde wet van 15 mei 2024.

⁹ Wetsontwerp houdende maatregelen in de strijd tegen de overmatige schuldenlast en ter bescherming van ondernemingen in moeilijkheden, artikelsgewijze toelichting, *Parl. St. Kamer*, 2023-2024, nr. 55-3883/001, p.17.

¹⁰ De FAQ is beschikbaar op de website van het Observatorium Krediet en Schuldenlast, de referentiecentra (GILS, MEDENAM, GAS, CRENO) en het CAMD. Op de website van het Observatorium vindt u de FAQ onder het tabblad 'Onze publicaties': <https://observatoire-credit.be/nl/nos-analyses>.

¹¹ Wetboek van Economisch Recht, art. XIX.25.

¹² Deze modelovereenkomst is beschikbaar op de website van het Observatorium, onder het tabblad 'Onze publicaties': <https://observatoire-credit.be/fr/nos-analyses>.

¹³ Tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek inzake de retributie ter financiering van de beheerskosten van het centraal register collectieve schuldenregelingen.

de wet van 31 juli 2023¹⁴, die bepaalt dat de retributie niet ten laste van de schuldenaar kan worden gelegd, en anderzijds artikel 2 van het koninklijk besluit van 29 maart 2024¹⁵, dat deze retributie opneemt in de staat van kosten en erelonen van de schuldbemiddelaar, dat ten laste komt van de bemiddelingsrekening en bijgevolg van de boedel.

Deze tegenstrijdigheid heeft geleid tot meerdere vorderingen tot schorsing en nietigverklaring van het koninklijk besluit van 29 maart 2024 bij de Raad van State, in toepassing van artikel 159 van de Belgische Grondwet.

Deze wetswijziging verduidelijkt in beginsel het toepasselijke regime en lijkt een einde te maken aan een controverse die tot talrijke debatten heeft geleid.

4. Minnelijke invordering: in afwachting van een evaluatie van Boek XIX WER

Boek XIX van het Wetboek van Economisch Recht is sinds 1 september 2023 van kracht en regelt de schulden van de consument.

Het Federaal Regeerakkoord (2025-2029)¹⁶ van de huidige regering bepaalt dat dit Boek XIX tegen het einde van het eerste jaar van de legislatuur zal worden geëvalueerd. Op basis van de vaststellingen en aanbevelingen uit deze evaluatie zal het boek vervolgens worden aangepast.

Ter informatie, deze evaluatie is opgestart in de tweede helft van 2025 en zal toegelicht worden in een verslag dat wordt verwacht in de eerste helft van 2026.

5. Gerechtelijke invordering

5.1. Rechtstreekse raadpleging van het CBB en het CREA

Iedere persoon die is geregistreerd in het bestand van berichten kan voortaan kennis nemen van zijn eigen berichten. De [wet van 15 mei 2024](#)¹⁷ heeft immers een nieuw lid toegevoegd aan artikel 1391, §1 van het Gerechtelijk Wetboek. Sinds de inwerkingtreding op 8 oktober 2025 van het [koninklijk besluit van 23 september 2025](#)¹⁸, dat de praktische uitvoering van deze raadplegingen regelt, zijn het Centraal bestand van berichten van beslag (CBB) en het Centraal register van gedematerialiseerde akten (CREA) toegankelijk voor het publiek. Berichten en akten gedateerd vanaf 8 oktober 2025 zijn beschikbaar via het platform '[Mijn akten en berichten](#)'.

¹⁴ Wet van 31 juli 2023 om justitie menselijker, sneller en straffer te maken, *B.S.*, 9 augustus 2023.

¹⁵ Koninklijk besluit van 29 maart 2024 tot vaststelling van de retributie tot financiering van het beheer van het centraal register collectieve schuldenregelingen, *B.S.*, 22 april 2024.

¹⁶ Federaal Regeerakkoord (2025-2029), 31 januari 2025, p. 65 [online] [geraadpleegd op 28 januari 2025] URL: https://www.belgium.be/nl/publicaties/regeerakkoord_van_de_federale_regering_bart_de_wever

¹⁷ Wet van 15 mei 2024, voornoemd, art. 12, 5°.

¹⁸ Voorg. koninklijk besluit van 23 september 2025.

5.2. Elektronische betekening

De elektronische betekening door gerechtsdeurwaarders is voorzien in artikel 32quater/1 van het Gerechtelijk Wetboek sinds de [wet van 4 mei 2016](#)¹⁹.

Deze elektronische betekening kan plaatsvinden via het elektronisch gerechtelijk adres of, bij gebrek daaraan, via het adres van woonstkeuze.

Volgens de huidige versie van artikel 32quater/1 vereist de betekening aan het elektronisch gerechtelijk adres geen voorafgaande toestemming van de geadresseerde²⁰.

Indien de betekening daarentegen gebeurt op het adres van woonstkeuze, moet de gerechtsdeurwaarder eerst een e-mail sturen met het verzoek om voorafgaande toestemming van de geadresseerde. De betekening wordt enkel als voltrokken beschouwd indien de geadresseerde binnen 24 uur na deze e-mail zijn toestemming bevestigt door op de e-mail te antwoorden én de betekening bevestigt nadat hij zich heeft aangemeld op het platform²¹.

Met de nakende toekenning van de gerechtelijke elektronische adressen²² heeft de [wet van 15 mei 2024](#)²³ de vereiste van kennisneming van de betekening door de geadresseerde verder aangescherpt: vanaf 1 juni 2026 zal artikel 32quater/1 de betekening via het gerechtelijk elektronisch adres afhankelijk maken van het openen van het bericht van betekening binnen 24 uur na verzending ervan. De gerechtsdeurwaarder zal dus pas een bevestiging van betekening ontvangen nadat de geadresseerde het bericht van betekening heeft geopend.

6. Krediet

6.1. De nieuwe maximale jaarlijkse kostenpercentages (JKP)

Het jaarlijkse kostenpercentage (JKP) drukt de totale kostprijs van het krediet uit in de vorm van een jaarlijks percentage. Het omvat niet alleen de debetrentevoet, maar ook alle verplichte kosten die met de lening gepaard gaan. Hiermee kan de consument dus gemakkelijk verschillende kredietaanbiedingen met elkaar vergelijken.

De berekeningswijze van de JKP's is strikt gereguleerd. Daarnaast zijn ze onderworpen aan wettelijke maximumbedragen om de consument te beschermen tegen buitensporige tarieven.

Deze plafonds worden tweemaal per jaar herzien, in functie van de evolutie van de rentevoeten op de markt²⁴.

¹⁹ Wet van 4 mei 2016 houdende de internering en diverse bepalingen inzake justitie, B.S., 13 mei 2016, p. 31338, art. 9.

²⁰ Wetsontwerp houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II, Memorie van toelichting, *Parl. St. Kamer*, 2023-2024, nr. 55-3945/001, p. 5.

²¹ Voor meer details over de methode van elektronische betekening via het adres van woonstkeuze: <https://www.gerechtsdeurwaarders.be/themas-van-tot-z/e-betekening>

²² Wetsontwerp houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II, Memorie van toelichting, *Parl. St. Kamer*, 2023-2024, nr. 55-3945/001, p. 4.

²³ Wet van 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II, B.S., 28 mei 2024, p. 65421, art. 2.

²⁴ Interbancaire rentevoet EURIBOR, rendementsindex zoals de staatsobligaties.

Concreet worden om de zes maanden, na afloop van de maanden maart en september, de referentie-indexen van de voorafgaande maand vergeleken met die welke hebben geleid tot de laatste wijziging van de geldende JKP's²⁵.

De nieuwe maximale (eventueel aangepaste) JKP's treden in werking op de eerste dag van de tweede maand die volgt op hun bekendmaking in het Belgisch Staatsblad, namelijk op 1 juni en/of 1 december van het lopende jaar.

In 2025 hebben effectief herzieningen plaatsgevonden in juni en in december.

Maximale JKP's van kracht op 1 december 2025.

Montant du crédit	Prêt à tempérament, vente à tempérament et tous les contrats de crédit sauf le crédit bail	Crédit bail	Ouverture de crédit et tous les autres contrats de crédit (à l'exception de ceux visés aux précédentes colonnes)	
			Avec support carte	Sans support carte
Jusqu'à 1.250€	À partir du 1 ^{er} juin 2025			
	20,5%	14,50%	16,50%	12,50%
Plus de 1.250€ à 5.000€	À partir du 1 ^{er} juin 2025			
	15,50%	11,50%	14,50%	11,50%
Plus de 5.000€	À partir du 1 ^{er} décembre 2025		À partir du 1 ^{er} juin 2025	
	12,00%	10%	13,50%	11,50%

Deze maximale JKP's zijn uitsluitend van toepassing op consumentenkredieten en hypothecaire kredieten met roerende bestemming.

6.2. Respijtmateregelen

In het kader van de omzetting van Richtlijn (EU) 2021/2167 inzake kredietsservicrs en kredietkopers²⁶ (NPL-Richtlijn²⁷) heeft de wet van 20 december 2024²⁸ het begrip 'respijtmateregel' ingevoerd in artikelen VII.105 en VII.86 WER voor consumentenkredieten, alsook in artikelen VII.147/20 en VII.143 WER voor hypothecaire kredieten met roerende en onroerende bestemming. Deze wijzigingen zijn in werking getreden op 24 januari 2025.

²⁵ Art. 12, §2 van het koninklijk besluit van 14 september 2016 betreffende de kosten, de percentages, de duur en de terugbetalingsmodaliteiten van kredietovereenkomsten onderworpen aan boek VII van het Wetboek van economisch recht en de vaststelling van referte-indexen voor de veranderlijke rentevoeten inzake hypothecaire kredieten en de hiermee gelijkgestelde consumentenkredieten, B.S., 21 oktober 2016, p. 70962.

²⁶ Richtlijn (EU) 2021/2167 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2021 inzake kredietsservicrs en kredietkopers en tot wijziging van de Richtlijnen 2008/48/EG en 2014/17/EU, PB L 438 van 8 december 2021.

²⁷ Non performing loans (niet-renderende kredieten).

²⁸ Wet van 20 december 2024 tot omzetting van Richtlijn (EU) 2021/2167 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2021 inzake kredietsservicrs en kredietkopers en tot wijziging van de Richtlijnen 2008/48/EG en 2014/17/EU, B.S., 14 januari 2025.

De zogeheten NPL-Richtlijn regelt het beheer en de overdracht van niet-renderende kredieten, met andere woorden leningen met een aanzienlijk risico op niet-terugbetaling (betalingsachterstand van meer dan 90 dagen). De doelstelling ervan is tweeledig:

- Ervoor zorgen dat kredietinstellingen hun risicovolle vorderingen op hun balans proactief kunnen beheren en de toekomstige opstapeling van nieuwe niet-renderende leningen kunnen beperken;
- De mogelijkheid bieden om het beheer van deze vorderingen uit te besteden aan gespecialiseerde beheerders of ze over te dragen aan kredietkopers, met behoud van de bescherming van de rechten van de kredietnemers.

De respijtmaatregelen, ook wel heronderhandelingsmaatregelen genoemd, hebben tot doel te voorkomen dat een krediet niet rendeert. De kredietgever dient de consument in moeilijkheden een minnelijke oplossing voorstellen vóór er enige uitvoeringsprocedure wordt opgesteld. Deze oplossing kan bestaan uit een herschikking van de termijnen of van de terugbetalingsmodaliteiten, waarbij de partijen een akkoord bereiken over de nieuwe kredietvoorwaarden.

Respijtmateregelen kunnen uitsluitend worden voorgesteld wanneer er sprake is van wanbetaling en vóór de opstart van enige uitvoeringsprocedure. Voor consumentenkredieten zijn deze maatregelen logischerwijze opgenomen in de nieuwe §1 van artikel VII.105 van het Wetboek van Economisch Recht, dat de voorwaarden en toepassingsmodaliteiten regelt van bedingen inzake verval van termijn of ontbinding van de overeenkomst.

Dit artikel verplicht de kredietgever om passende beleidslijnen en procedures uit te werken die hem ertoe aanzetten, indien aangewezen, redelijke soepelheid aan de dag te leggen vóór hij tot gedwongen tenuitvoerlegging overgaat. De respijtmaatregelen moeten rekening houden met de individuele omstandigheden van de consument en blijven beperkt tot de toekenning van een consumentenkredietovereenkomst in de zin van artikel VII.3, §3, 6° van het Wetboek van Economisch Recht.

Concreet houdt dit soort overeenkomst in dat de betalingstermijnen of de terugbetalingsmodaliteiten worden herzien in onderling akkoord tussen de kredietgever en de consument, wanneer deze laatste reeds een betalingsachterstand heeft ten aanzien van de oorspronkelijke overeenkomst. Daarbij moeten twee voorwaarden worden nageleefd:

- Het akkoord moet een gerechtelijke procedure wegens niet-betaling vermijden;
- De consument mag geen minder gunstige voorwaarden krijgen dan die van de oorspronkelijke overeenkomst, en zeker geen hoger JKP.

Dit type krediet is slechts gedeeltelijk onderworpen aan de bepalingen van Boek VII. Slechts zeven artikelen zijn niet van toepassing, voornamelijk die betreffende de informatie- en adviesverplichtingen.

Artikel **VII.105, §1** bepaalt bovendien uitdrukkelijk dat de respijtmaatregelen:

- Geen dossierkosten, geen nalatigheidsinteressen en geen andere kosten met zich meebrengen, met uitzondering van de contractueel overeengekomen debetrente en de eventuele kosten verbonden aan de normale uitvoering van de overeenkomst, berekend over de periode waarop de respijtmaatregel betrekking heeft;

- Enkel door de kredietgever kunnen worden toegekend voor zijn eigen kredietovereenkomsten en geen betrekking hebben op de terugbetaling van een overeenkomst gesloten bij een andere kredietgever, noch op de toekenning van een bijkomend krediet.

Deze beperking is erop gericht de consument in moeilijkheden te beschermen en te vermijden dat zijn financiële verplichtingen verder worden verzwaard.

In zijn nieuwe §7 legt artikel **VII.86** van het Wetboek van Economisch Recht aan de kredietgever een verplichte en kosteloze precontractuele informatieplicht op met betrekking tot wijzigingen aan de respijtmaatregelen. Deze informatie moet op papier of op een andere duurzame drager worden verstrekt. Vooraleer er overgegaan tot enige wijziging, moet de consument van de kredietgever een duidelijke beschrijving en toelichting ontvangen van de beoogde aanpassingen, de motivering ervan, het tijdschema voor de uitvoering, de beschikbare klachtenmogelijkheden en de contactgegevens van de bevoegde autoriteit die van deze rechtsmiddelen kennisneemt.

Deze nieuwe bepalingen roepen evenwel vragen op over hun concrete en praktische toepassing, met name wegens het beginsel van onveranderlijkheid dat geldt voor consumentenkredietovereenkomsten²⁹. Dit beginsel verbiedt de kredietgever om aan de schuldenaar voorwaarden en termijnen toe te kennen die de overeenkomst fundamenteel zouden wijzigen (bijvoorbeeld een aanpassing van het maandbedrag of van de looptijd). Een dergelijke wijziging zou in feite neerkomen op het sluiten van een nieuwe kredietovereenkomst, waarop de wettelijke vormvereisten en de precontractuele informatieverplichtingen van het WER van toepassing zijn.

Gezien dit onaantastbare karakter van de oorspronkelijke overeenkomst kunnen respijtmaatregelen bijgevolg enkel bestaan in het sluiten van een kredietovereenkomst zoals bedoeld in artikel VII.3, §3, 6° WER. De toepassingsvoorwaarden van dit type overeenkomst zijn echter bijzonder complex, waardoor dit instrument in de praktijk nauwelijks werkbaar is en zelfs quasi onbestaand blijkt. Deze overeenkomst vereist immers dat de consument een betalingsachterstand heeft, maar zich – hypothetisch gezien – nog niet in een situatie bevindt die de opzegging van de overeenkomst rechtvaardigt³⁰. In het Belgische recht houdt dit in dat minder dan twee vervallen maandaflossingen onbetaald zijn gebleven.

Daarnaast moet de kredietgever bereid zijn een nieuwe overeenkomst te sluiten, zonder dat het gaat om het louter toestaan van voorwaarden en termijnen binnen de bestaande overeenkomst, en zonder dat de consument aan minder gunstige voorwaarden wordt onderworpen dan in de oorspronkelijke overeenkomst, zowel wat betreft het JKP als het kredietbedrag. Bovendien moet rekening worden gehouden met de onthoudings- of weigeringsplicht die op de kredietgever rust indien hij niet redelijkerwijze kan aannemen dat de consument in staat zal zijn het krediet terug te betalen, of wanneer bij de Centrale voor Kredieten aan Particulieren een geregistreerde betalingsachterstand van meer dan 1.000 euro is vermeld³¹.

²⁹ WER, art. VII.86, §2.

³⁰ WER, art. VII.105, 1°.

³¹ bij consumentenkrediet en/of bij hypothecair krediet met roerende bestemming. Art. VII.77 WER.

Voor **hypothecaire kredieten** werden dezelfde respijtmateregelen eveneens opgenomen in het WER, met name in artikelen VII.147/20 en VII.143. De toepassing ervan lijkt daar evenwel minder problematisch:

- Voor hypothecaire kredieten met roerende bestemming vereist elke wijziging van de overeenkomst dat een nieuwe overeenkomst gesloten wordt, die volledig onderworpen is aan de bepalingen van Boek VII WER;
- Voor hypothecaire kredieten met onroerende bestemming laat artikel VII.145 bepaalde wijzigingen toe tijdens de uitvoering van de overeenkomst³² via een aanhangsel. Ter herinnering, op deze manier wordt de betaling vermeden van de wederbeleggingsvergoeding bij herfinanciering bij dezelfde instelling die het oorspronkelijke krediet heeft toegekend. Andere wijzigingen vereisen daarentegen wel het sluiten van een nieuwe overeenkomst.

Er werd echter vastgesteld dat de inwerkingtreding van deze respijtmateregelen in de praktijk vrijwel onopgemerkt is gebleven. Door hun juridische complexiteit blijkt de toepassing ervan immers moeilijk werkbaar. In de praktijk worden ze dan ook maar beperkt of amper gebruikt.

In elk geval zal aandacht moeten worden besteed aan de impact van de omzetting in Belgisch recht van de nieuwe Richtlijn (EU) 2023/2225 inzake consumentenkrediet³³, die in 2026 wordt verwacht. Deze richtlijn legt onder meer de nadruk op de ondersteuning van consumenten in financiële moeilijkheden via heronderhandelingsmaatregelen, alsook op informatieverstrekking en doorverwijzing naar schuldhulpverleningsdiensten.

6.3 Omzetting van Richtlijn (EU) 2023/2225 Van het Europees Parlement en de Raad van 18 oktober 2023 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 2008/48/EG (Directive CCD II)

Deze Richtlijn heeft tot doel het juridisch kader voor consumentenkrediet binnen de Europese Unie te moderniseren en verder te harmoniseren. Daarbij wordt rekening gehouden met de digitalisering en de opkomst van nieuwe spelers en financiële producten. De Richtlijn vervangt Richtlijn 2008/48/EG.

De omzetting in Belgisch recht moest oorspronkelijk plaatsvinden uiterlijk op 20 november 2025, met inwerkingtreding van de nieuwe bepalingen op 20 november 2026. De omzetting werd uiteindelijk uitgesteld tot maart 2026.

De nieuwe Richtlijn voorziet onder meer in:

- Een uitbreiding van het toepassingsgebied van de regelgeving, onder meer naar kredietovereenkomsten van minder dan 200 euro, kredieten met een korte looptijd, ‘Buy Now, Pay Later’-diensten en crowdfundingdiensten die aan consumenten worden aangeboden;
- Een versterkte consumentenbescherming door de invoering van strengere verplichtingen inzake contractuele informatieverstrekking, scherpere regels op het vlak

³² Wijziging van de periodieke rentevoet, aanpassing van de terugbetalingsduur, wijziging van de terugbetalingswijze, tijdelijke opschorting van de betaling van het kapitaal of van de wederopbouwpremies, alsook variatie van de periodieke rentevoet.

³³ [Richtlijn \(EU\) 2023/2225 van het Europees Parlement en de Raad van 18 oktober 2023 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 2008/48/EG](#)

van reclame en een grondigere beoordeling van de kredietwaardigheid van de kredietnemer;

- Ondersteuning van consumenten in financiële moeilijkheden via heronderhandelingsmaatregelen, alsook via informatieverstrekking en doorverwijzing naar diensten voor schuldbemiddeling³⁴.

7. De hervorming van de persoonlijke zekerheden

7.1. Algemene beginselen van de hervorming

Op 1 januari 2026 is de hervorming van de persoonlijke zekerheden, ingevoerd bij de [wet van 5 juni 2025](#)³⁵, in werking getreden. Deze wet heeft titel 1 ‘Persoonlijke zekerheden’ ingevoegd in Boek 9 ‘Zekerheden’ van het Burgerlijk Wetboek. Hieronder lichten wij deze hervorming in grote lijnen toe, met een focus op de voornaamste wijzigingen, maar dit vormt geen uitputtende analyse van het nieuwe stelsel³⁶.

Deze hervorming betekent het einde van een wettelijk kader dat beperkt was tot de borgtocht, door de opheffing van titel XIV van het oude Burgerlijk Wetboek ‘Borgtocht’ (artikelen 2011 tot 2043octies). De nieuwe titel 1 van Boek 9 steunt op het ruimere begrip persoonlijke zekerheid. De verschillende vormen van persoonlijke zekerheden die in de praktijk worden gebruikt, krijgen voortaan een wettelijke grondslag³⁷, en werden bovendien gedefinieerd in artikel 9.1.2. Behoudens tegenbewijs van de schuldeiser wordt evenwel vermoed dat elke persoonlijke zekerheid een borgtocht is (art. 9.1.11).

De algemene regels die van toepassing zijn op alle persoonlijke zekerheden (hoofdstuk 1 van de nieuwe titel 1) stemmen ‘in ruime mate’ overeen met het vroegere regime van de borgtocht³⁸. Zo werd het beginsel dat borgtocht niet wordt vermoed (oud artikel 2015 Burgerlijk Wetboek) uitgebreid naar alle persoonlijke zekerheden (art. 9.1.6)³⁹. Een van de bepalingen die niet werden overgenomen, is onder meer het oude artikel 2019, volgens hetwelk de solvabiliteit van de zekerheidsteller uitsluitend werd beoordeeld op basis van zijn onroerende goederen⁴⁰.

Het beginsel van de wilsautonomie blijft evenwel behouden⁴¹. De bepalingen van deze nieuwe titel zijn van aanvullend recht, behalve wat betreft de definities of de bepalingen waarvan de wet uitdrukkelijk bepaalt dat zij van dwingend recht zijn (art. 9.1.1).

³⁴ Voor een nadere toelichting bij de doelstellingen van de richtlijn, zie C. Wauthier, Consumentenkrediet: nieuwe Europese richtlijn in het verschiet, oktober 2023 [online] [geraadpleegd op 28 januari 2026], URL:

³⁵ Wet van 5 juni 2025 houdende titel 1 “Persoonlijke zekerheden” van boek 9 “Zekerheden” van het Burgerlijk Wetboek, *B.S.* 11 juli 2025, p. 59056.

³⁶ Voor een meer diepgaande analyse van de hervorming verwijzen wij naar: Graitson, H., ‘La réforme des sûretés personnelles’ in *Regard croisés en droit de l’insolvabilité*, onder redactie van F. George en F. Georges.

³⁷ Wetsvoorstel houdende titel 1 “Persoonlijke zekerheden” van Boek 9 “Zekerheden” van het Burgerlijk Wetboek, toelichting, *Parl. St. Kamer*, 2024, nr. 56-0261/001, p. 3 en 5.

³⁸ Voornoemde toelichting, *Parl. St. Kamer*, 2024, nr. 56-0261/001, p. 8.

³⁹ Voornoemde toelichting, *Parl. St. Kamer*, 2024, nr. 56-0261/001, p. 9.

⁴⁰ Voornoemde toelichting, *Parl. St. Kamer*, 2024, nr. 56-0261/001, p. 8.

⁴¹ *Ibid.*

Samengevat:

- Deze hervorming verruimt het begrip persoonlijke zekerheid zodat ook de in de praktijk gebruikte vormen eronder vallen;
- Behoudens tegenbewijs wordt elke persoonlijke zekerheid vermoed een borgtocht te zijn;
- Het beginsel van de wilsautonomie blijft behouden: de bepalingen zijn van aanvullend recht, tenzij uitdrukkelijk anders bepaald;
- De gemeenschappelijke regels voor alle persoonlijke zekerheden nemen grotendeels de vroegere algemene regels inzake borgtocht over, met aanpassing van bepaalde begrippen (bv. solvabiliteit van de zekerheidsteller).

7.2. De accessoire persoonlijke zekerheid⁴²

Een afzonderlijk hoofdstuk gewijd aan de accessoire persoonlijke zekerheden (borgtocht) neemt tal van beginselen uit het vroegere stelsel over⁴³, waaronder het accessoire karakter van de borgtocht (art. 9.1.12), de tegenwerpelijke van de excepties (art. 9.1.14), het voorrecht van uitwinning (art. 9.1.23) en de uitdoving van de borgtocht (art. 9.1.30 tot 9.1.34).

Naast deze overname van bestaande principes biedt het nieuwe hoofdstuk voortaan ook een wettelijk kader voor de borgtocht voor alle schuldvorderingen (voorheen “voor alle sommen”) (art. 9.1.16) en voor de borgtocht van onbepaalde duur (art. 9.1.19).

In geval van meerdere borgen wordt voortaan gesteld dat “elke borg binnen de grenzen van zijn verbintenis tegenover de schuldeiser hoofdelijk verbonden [is] met de andere borgen”⁴⁴ (art. 9.1.21). Zij hebben bijgevolg verhaal op elkaar in verhouding tot ieders aandeel (art. 9.1.26).

Het subsidiaire karakter van de borgtocht blijft behouden en wordt in artikel 9.1.22 “uitdrukkelijker bevestigd”⁴⁵ via een nieuwe verplichting om de schuldenaar eerst in gebreke te stellen alvorens de borg aan te spreken.

Artikel 9.1.24 voert, op dwingende wijze, een informatieplicht in: de schuldeiser moet de borg, op diens verzoek, informeren over het bedrag van de gewaarborgde verbintenis.

Volgens de interpretatie in de parlementaire voorbereiding⁴⁶ worden het persoonlijk verhaalsrecht en het subrogatoir verhaalsrecht van de borg voortaan geïntegreerd in één enkele rechtsvordering, zoals geregeld in artikel 9.1.25.

7.3. De autonome persoonlijke zekerheid⁴⁷

De autonome persoonlijke zekerheid (of autonome garantie) wordt gedefinieerd als “persoonlijke zekerheid die krachtens de termen ervan niet afhankelijk is van de geldigheid, de modaliteiten, de omvang en het voortbestaan van de gewaarborgde verbintenis” (art. 9.1.2, 3°).

⁴² Hoofdstuk 2 van titel 1 ‘De persoonlijke zekerheden’.

⁴³ Voornoemde toelichting, *Parl. St. Kamer*, 2024, nr. 56-0261/001, p. 9.

⁴⁴ Voornoemde toelichting, *Parl. St. Kamer*, 2024, nr. 56-0261/001, p. 11.

⁴⁵ Voornoemde toelichting, *Parl. St. Kamer*, 2024, nr. 56-0261/001, p. 10.

⁴⁶ *Ibid.*

⁴⁷ Hoofdstuk 3 van titel 1 ‘De persoonlijke zekerheden’.

Hoewel de autonome garantie reeds door de rechtspraak werd aanvaard zonder uitdrukkelijke wettelijke grondslag, is zij voortaan het voorwerp van een afzonderlijk hoofdstuk.

Daarin wordt onder meer bepaald dat de zekerheidsteller slechts tot betaling gehouden is wanneer het verzoek daartoe beantwoordt aan de “in de autonome garantie gestelde nadere regels”. Hij beschikt over een termijn van zeven werkdagen na ontvangst van het schriftelijk betalingsverzoek om te betalen of betaling te weigeren (art. 9.1.36). Een manifest abusief of bedrieglijk verzoek kan onder meer een grond tot weigering vormen (art. 9.1.37).

Het overwegend aanvaarde niet-overdraagbare karakter van de autonome garantie⁴⁸ wordt bevestigd in artikel 9.1.40, zelfs wanneer de gewaarborgde verbintenis wordt overgedragen.

7.4. De persoonlijke zekerheid gesteld door een consument⁴⁹

Hoofdstuk 4 van deze nieuwe titel 1 vervangt het vroegere stelsel van de ‘kosteloze zekerheden’ (oude artikelen 2043bis tot 2043octies van het Burgerlijk Wetboek). Dit nieuwe hoofdstuk is van toepassing op persoonlijke zekerheden gesteld door een consument in de zin van artikel I.1, 2° van het Wetboek van Economisch Recht, waardoor het toepassingsgebied ruimer is dan dat van de vroegere kosteloze zekerheden. Een bedrijfsleider die zich persoonlijk borg stelt voor de verbintenissen van zijn vennootschap valt evenwel niet onder het toepassingsgebied van dit hoofdstuk indien hij “een substantiële invloed kan uitoefenen op de besluitvorming van die rechtspersoon” (art. 9.1.42, tweede lid).

Ook het toepassingsgebied wordt verruimd via het begrip schuldeiser: terwijl het oude artikel 2043bis vereiste dat de schuldeiser een onderneming was, volstaat het volgens artikel 9.1.42, derde lid dat hij handelt in het kader van zijn beroepsactiviteit. Handelt de schuldeiser buiten dat kader, dan is hoofdstuk 4 slechts gedeeltelijk van toepassing.

Deze nieuwe bepalingen zijn onder meer bedoeld om de zekerheidsteller beter te beschermen⁵⁰. Zo kan van de bepalingen van dit hoofdstuk niet worden afgeweken in het nadeel van de zekerheidsteller (art. 9.1.43, derde lid). Bovendien wordt elke door een consument gestelde persoonlijke zekerheid van rechtswege omgezet in een borgtocht (art. 9.1.43, tweede lid). Hoofdstuk 2 betreffende de borgtocht is dus van toepassing op persoonlijke zekerheden die gesteld worden door een consument (art. 9.1.43, eerste lid).

De zekerheidsteller wordt tevens beschermd door specifieke informatieplichten die aan de schuldeiser worden opgelegd:

- Een precontractuele informatieplicht over de omvang van de gewaarborgde schuldvordering, het algemene effect van de zekerheid en de risico's waaraan de zekerheidsteller wordt blootgesteld (art. 9.1.44);
- Een jaarlijkse informatieplicht met betrekking tot de gewaarborgde hoofdsom, de interest en de bijkomende verplichtingen op de datum van de informatieverstrekking (art. 9.1.48);
- Een informatieplicht in geval van niet-nakoming door de hoofdschuldenaar (art. 9.1.49)

⁴⁸ Voornoemde toelichting, *Parl. St. Kamer*, 2024, nr. 56-0261/001, p. 11.

⁴⁹ Hoofdstuk 4 van titel 1 ‘De persoonlijke zekerheden’.

⁵⁰ Voornoemde toelichting, *Parl. St. Kamer*, 2024, nr. 56-0261/001, p. 11 en 12.

Het maximumbedrag waarvoor de zekerheid wordt verleend, moet uitdrukkelijk in de zekerheidsstelling worden vermeld (art. 9.1.46, derde lid) en omvat ook de accessoires (art. 9.1.46, vierde lid). Daarbij wordt gepreciseerd dat de accessoires “niet groter [mogen] zijn dan 50 % van de hoofdsom op het ogenblik dat de schuldeiser de borg aanspreekt” (art. 9.1.46, vijfde lid). Een zekerheid die wordt gesteld voor toekomstige schuldvorderingen is op haar beurt beperkt tot schuldvorderingen die voortvloeien uit een reeds bestaande overeenkomst op het moment waarop de zekerheid wordt aangegaan en die in de zekerheidsakte worden aangeduid (art. 9.1.46, eerste lid).

Het beginsel dat de zekerheid evenredig moet zijn met het vermogen en de inkomsten van de zekerheidsteller (oud art. 2043sexies, §2) wordt in het nieuwe stelsel herbevestigd (art. 9.1.47). De sanctie is echter gewijzigd: er is niet langer sprake van nietigheid, maar een vermindering van de verbintenis tot het bedrag dat de zekerheidsteller op het moment van het stellen van de zekerheid kon voldoen⁵¹.

7.5. De wettelijke borgtocht en de gerechtelijke borgtocht⁵²

Het vroegere stelsel inzake wettelijke borgtocht en gerechtelijke borgtocht, zoals geregeld in de oude artikelen 2040 tot 2043 van het Burgerlijk Wetboek, werd integraal overgenomen in de artikelen 9.1.51 tot 9.1.54.

8. De afschaffing van de verplichting inzake basiskennis bedrijfsbeheer

De Waalse gewestelijke beleidsverklaring 2024-2029 kondigde reeds de afschaffing aan van de verplichting inzake ‘bedrijfsbeheer’:

“De formaliteiten bij de opstart van een activiteit zullen worden verminderd. Net zoals in Vlaanderen en Brussel zal de Regering onder meer de verplichting tot het aantonen van basiskennis bedrijfsbeheer afschaffen, maar de technische beroepsbekwaamheden voor de toegang tot het beroep blijven behouden.”⁵³

Sinds 1 oktober 2025 is het in het Waalse Gewest dan ook niet langer verplicht om de basiskennis bedrijfsbeheer aan te tonen via een diploma, beroepservaring of een examen bij de centrale examencommissie om een handels- of ambachtelijke activiteit uit te oefenen als natuurlijke persoon of via een vennootschap, aldus het [decreet van 25 september 2025](#)⁵⁴.

De specifieke beroepsbekwaamheden voor bepaalde gereguleerde beroepen blijven evenwel behouden en verplicht (restauranthouders, bakkers en banketbakkers, dakdekkers en verwarmingsinstallateurs, schrijnwerkers, kappers, enz.).

De voornaamste redenen voor deze afschaffing zijn de volgende:

- De verplichting, die reeds in Vlaanderen en Brussel was opgeheven, werd als achterhaald beschouwd. Ze had geen reëel effect op het voorkomen van faillissementen

⁵¹ Voornoemde toelichting, *Parl. St. Kamer*, 2024, nr. 56-0261/001, p. 12.

⁵² Hoofdstuk 5 van titel 1 ‘De persoonlijke zekerheden’.

⁵³ ‘Déclaration de politique régionale wallonne : Avoir le courage de changer pour que l’avenir s’éclaire’ (Verklaring inzake het Waalse gewestelijke beleid: De moed hebben om te veranderen, zodat de toekomst er rooskleurig uitziet), 11 juli 2024, legislatuur 2024-2029.

⁵⁴ Decreet van 25 september 2025 tot wijziging van de programmawet van 10 februari 1998 tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap, *B.S.*, 3 oktober 2025, p. 76409.

en kon bovendien eenvoudig worden omzeild, bijvoorbeeld door een partnerschap aan te gaan met een derde;

- De maatregel is bedoeld om de administratieve lasten voor ondernemers te verlichten en een ondernemingsvriendelijker klimaat te creëren.

9. Kamer voor minnelijke schikking (KMS) in alle rechtscolleges

De [wet van 19 december 2023](#)⁵⁵ heeft de oprichting van een kamer voor minnelijke schikking (KMS) veralgemeend binnen alle burgerlijke, sociale en ondernemingsrechtbanken van de rechterlijke orde.

Uiterlijk op 1 september 2025 moeten de rechtbanken van eerste aanleg, de arbeidsrechtbanken, de ondernemingsrechtbanken, evenals de hoven van beroep en de arbeidshoven over een kamer voor minnelijke schikking beschikken. Naargelang het rechtscollege zijn deze kamers samengesteld uit één of meerdere rechters die een gespecialiseerde opleiding rond verzoening en doorverwijzing naar bemiddeling hebben gevolgd bij het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding. Ter herinnering, binnen de familierechtbank is de kamer voor minnelijke schikking reeds van toepassing sinds 1 september 2014.

Deze kamers zijn bedoeld om partijen de mogelijkheid te bieden hun geschil minnelijk te regelen. Ze bieden het voordeel van een snelle, weinig kostelijke, efficiënte, vertrouwelijke en duurzame oplossing.

Elke burger kan hierop een beroep doen om een gerechtelijke procedure te vermijden door een verzoekschrift neer te leggen bij de griffie van de bevoegde rechtbank (hetzij alleen, hetzij gezamenlijk met de andere betrokken partij).

Wanneer een akkoord wordt bereikt, worden de afspraken vastgelegd in een proces-verbaal van verschijning tot minnelijke schikking, dat uitvoerbare kracht heeft.

In elke fase van de procedure kunnen de partijen, of één van hen, de rechter verzoeken de zaak te verwijzen naar de bevoegde kamer voor minnelijke schikking.

De rechter kan ook ambtshalve, op elk moment van de procedure en mits minstens één partij daarmee instemt, de zaak verwijzen naar de kamer voor minnelijke schikking, door eenvoudige vermelding in het proces-verbaal van de zitting.

In geval van verzoening kunnen de bepalingen van een geheel of gedeeltelijk akkoord worden opgenomen in een akkoordvonnis of -arrest. Dit sluit evenwel niet uit dat de partijen hun akkoord laten vastleggen in een proces-verbaal van verschijning tot minnelijke schikking, waarvan de uitgifte wordt voorzien van de uitvoerbare formule.

⁵⁵ houdende diverse bepalingen in burgerlijke en gerechtelijke zaken, B.S.,

10. De Iban Checker

Hoewel tal van banken deze controle reeds toepasten, is de verificatie van de naam van de begunstigde in België sinds 9 oktober 2025 wettelijk verplicht. Deze verplichting vloeit voort uit [Verordening \(EU\) 2024/886](#)⁵⁶.

De maatregel geldt zowel voor overschrijvingen naar een Belgische rekening als voor overschrijvingen naar een buitenlandse rekening binnen de eurozone.

In de praktijk wordt bij de aanmaak van een overschrijving de opgegeven naam van de begunstigde automatisch vergeleken met de naam die aan het betrokken rekeningnummer is gekoppeld. Bij een gedeeltelijke overeenstemming of een afwijking verschijnt een waarschuwing melding. De klant kan de overschrijving vervolgens bevestigen of de gegevens corrigeren vóór de uitvoering.

Deze maatregel is bedoeld om de veiligheid te versterken en fraude te bestrijden, met name factuurvervalsing waarbij een onjuist rekeningnummer wordt vermeld.

11. Verlaagde registratierechten in Wallonië⁵⁷

Sinds 1 januari 2025 is het tarief van de registratierechten voor de aankoop van een eigen en enige woning in het Waalse Gewest verlaagd van 12,5% naar 3%.

Onder een eigen woning wordt verstaan: een huis, appartement, bouwgrond of een woning in aanbouw of op plan, bestemd om er de hoofdverblijfplaats te vestigen.

Deze maatregel werd ingevoerd om de toegang tot eigendom te vergemakkelijken, in het bijzonder voor jonge volwassenen, en is van toepassing op authentieke aankoopakten verleden vanaf 1 januari 2025.

De toepassing van het verlaagde tarief is evenwel onderworpen aan een aantal voorwaarden.

11.1. **Ligging en koper**

Het vastgoed moet gelegen zijn in het Waalse Gewest.

De koper moet een natuurlijke persoon zijn (het verlaagde tarief geldt niet voor rechtspersonen)

11.2. **Bestemming van het goed**

Het vastgoed moet de hoofdverblijfplaats van de koper worden:

- Voor een reeds gebouwde woning: de hoofdverblijfplaats moet er gevestigd worden binnen drie jaar na de aankoop;

⁵⁶ Verordening (EU) 2024/886 van het Europees Parlement en de Raad van 13 maart 2024 tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 260/2012 en (EU) 2021/1230 en Richtlijnen 98/26/EG en (EU) 2015/2366 wat betreft instantovermakingen in euro's.

⁵⁷ Voor meer informatie: [FAQ réduction des droits d'enregistrement pour l'acquisition d'une habitation propre et unique](#) (FAQ verlaging van de registratierechten naar 3% voor de eigen en enige woning).

- Voor een bouwgrond of een woning in aanbouw of op plan: de hoofdverblijfplaats moet er gevestigd worden binnen vijf jaar na de aankoop.

Bovendien moet het goed gedurende een ononderbroken periode van drie jaar, te rekenen vanaf de datum van de effectieve vestiging, de hoofdverblijfplaats van de koper blijven.

Verlaat de koper de woning vóór het verstrijken van deze termijn, dan is hij het verschil verschuldigd tussen het gewone tarief van 12,5% en het verlaagde tarief van 3%.

11.3. Volle eigendom

De aankoop moet betrekking hebben op het volledige vastgoed in volle eigendom. Hiermee worden de gevallen uitgesloten waarin slechts een deel van het vastgoed wordt verworven en/of waarin de verwerving gebeurt in vruchtgebruik of in blote eigendom.

11.4. Enige woning

Het moet gaan om de aankoop van een enige woning. Op de datum van de authentieke verkoopakte mogen de kopers geen andere woning in volle eigendom bezitten, in België of in het buitenland, die geheel of gedeeltelijk voor bewoning wordt aangewend. Hierop geldt een uitzondering: zij mogen zich ertoe verbinden een reeds in volle eigendom bezeten woning te verkopen binnen drie jaar na de aankoop van de nieuwe woning.

Wordt deze verbintenis niet nagekomen, dan is de koper het verschil verschuldigd tussen het gewone tarief van 12,5% en het verlaagde tarief van 3%.

De mede-eigendom van een dergelijke woning met een derde, of het bezit ervan in vruchtgebruik of in blote eigendom, vormt daarentegen geen beletsel voor de toepassing van het tarief van 3%.

11.5. Afschaffing van bepaalde bestaande stelsels

Het verlaagde tarief vervangt en schaft de bestaande regelingen af:

- De vrijstelling voor eerste kopers;
- De wooncheque;
- Het verlaagde tarief van 6% voor de aankoop van een bescheiden woning.

12. Het uitstel van de hervorming van het statuut van de bewindvoerder van een beschermd persoon

12.1. Herinnering aan de hervorming⁵⁸

De [wet van 8 november 2023](#)⁵⁹ heeft het statuut van de bewindvoerders over de goederen en over de persoon hervormd.

Deze wet voorziet in een aanpassing van het statuut van de bewindvoerder door wettelijk het onderscheid te erkennen tussen familiale en professionele bewindvoerders⁶⁰. Voor elke categorie gelden voortaan eigen voorwaarden om het mandaat uit te oefenen.

Daarnaast werd een nationaal register van professionele bewindvoerders opgericht⁶¹. De inschrijving in dit register is verplicht om als professioneel bewindvoerder op te treden⁶² en vereist⁶³ zowel een initiële opleiding als een permanente vorming gedurende de volledige inschrijvingsperiode⁶⁴.

Ook artikel 497/5 van het Burgerlijk Wetboek, betreffende de vergoeding van bewindvoerders, werd grondig hervormd door deze wet⁶⁵. Zowel professionele als familiale bewindvoerders kunnen voortaan een vergoeding ontvangen⁶⁶, bestaande uit vier componenten: een forfaitaire vergoeding, een vergoeding voor buitengewone ambtsverrichtingen, uitzonderlijke kosten en verplaatsingskosten.

12.2. Gefaseerde ... maar uitgestelde inwerkingtreding

De wet van 8 november 2023 voorzag in een gefaseerde inwerkingtreding van het nieuwe stelsel.

De bepalingen betreffende de vergoeding van bewindvoerders zijn **sinds 1 juli 2024** van kracht⁶⁷.

⁵⁸ Voor meer informatie over deze hervorming verwijzen wij u door naar ons artikel '[Overzicht van de wetgevende actualiteit 2024](#)'.

⁵⁹ Wet van 8 november 2023 betreffende het statuut van bewindvoerder over een beschermd persoon *B.S.*, 30 november 2023, p. 111307.

⁶⁰ Voorg. wet van 8 november 2023, art. 3.

⁶¹ Voorg. wet van 8 november 2023, art. 2 en 3.

⁶² Voorg. wet van 8 november 2023, art. 27.

⁶³ *Ibid.*

⁶⁴ Meer bepaald: "een erkende theoretische en praktische vorming bestaande uit een juridisch deel in domeinen die nuttig zijn voor de uitoefening van hun opdrachten, een deel over het dagelijkse beheer van de bewindvoering, een deel over de kennis van de medische stoornissen waaraan beschermde personen lijden, een deel over de manier waarop met de beschermde persoon en zijn omgeving moet worden gecommuniceerd en een deel over de deontologische regels die van toepassing zijn op de professionele bewindvoerders of, in geval van verlenging, een erkende permanente vorming van acht uur tijdens de twee afgelopen jaren hebben gevolgd", volgens de voorgenomde wet van 8 november 2023, art. 27, §2, lid 1, 1°.

⁶⁵ Voorg. wet van 8 november 2023, art. 9.

⁶⁶ Wetsontwerp het statuut van bewindvoerder over een beschermd persoon, *Parl. St. Kamer*, 2022-2023, nr. 55-3544/001, p. 24.

⁶⁷ Voorg. wet van 8 november 2023, art. 37, lid 2; Koninklijk besluit van 18 mei 2024 tot vaststelling van de inkomsten die in aanmerking kunnen worden genomen voor de berekening van de vergoeding van de bewindvoerders alsook van de kosten die als uitzonderlijk en de ambtsverrichtingen die als buitengewoon kunnen worden beschouwd, *B.S.*, 14 juni 2024, p. 75318, art. 4.

De overige onderdelen van de hervorming zouden in werking treden op een door de Koning vast te stellen datum en **uiterlijk op 1 september 2025**⁶⁸. De wet bevatte evenwel twee nuances:

- Elke professionele bewindvoerder moest ingeschreven zijn in het nieuwe register vanaf de door de Koning vastgestelde datum en **uiterlijk op 1 juli 2026**⁶⁹;
- De opleidingsvereiste voor inschrijving in het register moest gelden vanaf de door de Koning vastgestelde datum en **uiterlijk op 1 januari 2027**⁷⁰.

Deze data werden echter gewijzigd bij de [wet van 18 juli 2025 tot wijziging van de wet van 8 november 2023](#)⁷¹.

De gewijzigde wet van 8 november 2023 bepaalt thans dat:

- De wet, met uitzondering van de (reeds in werking getreden) bepalingen inzake vergoeding, in werking treedt op een door de Koning vast te stellen datum en **uiterlijk op 1 september 2027**⁷²;
- Elke professionele bewindvoerder ingeschreven moet zijn in het nieuwe register vanaf de door de Koning vastgestelde datum en **uiterlijk op 1 juli 2028**⁷³;
- De opleidingsvereiste voor inschrijving in het register van toepassing wordt vanaf de door de Koning vastgestelde datum en **uiterlijk op 1 januari 2029**⁷⁴.

Naast deze uitstellen zijn twee bepalingen van de wet van 8 november 2023 toch reeds op **1 september 2025** in werking getreden⁷⁵:

- De opheffing van artikel 497/1 van het Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalde dat “De Koning de uitoefening van de functie van bewindvoerder afhankelijk kan maken van bepaalde voorwaarden”;
- De onverenigbaarheden met het mandaat van bewindvoerder van de beschermde persoon.

⁶⁸ Voorg. wet van 8 november 2023, art. 37, lid 1.

⁶⁹ Voorg. wet van 8 november 2023, art. 35, lid 1.

⁷⁰ Voorg. wet van 8 november 2023, art. 35, lid 2.

⁷¹ Wet van 18 juli 2025 tot wijziging van de wet van 8 november 2023 betreffende het statuut van bewindvoerder over een beschermde persoon, *B.S.*, 6 augustus 2025, p. 64536.

⁷² Voorg. wet van 18 juli 2025, art. 3, 1°.

⁷³ Voorg. wet van 18 juli 2025, art. 2.

⁷⁴ *Ibid.*

⁷⁵ Voorg. wet van 18 juli 2025, art. 3, 2°.

Bepaling	Oorspronkelijk voorziene datum	Datum na uitstel (wet van 18 juli 2025)
Bepalingen inzake vergoeding	1 juli 2024	1 juli 2024 (onveranderd)
Verplichte inschrijving professionele bewindvoerders in het nationaal register	Datum vastgesteld door de Koning en uiterlijk 1 juli 2026	Datum vast te stellen door de Koning en uiterlijk 1 juli 2028
Opleidingsvereiste voor inschrijving in het register	Datum vastgesteld door de Koning en uiterlijk 1 januari 2027	Datum vastgesteld door de Koning en uiterlijk 1 januari 2029
Inwerkingtreding hervorming (behalve vergoeding)	Datum vastgesteld door de Koning en uiterlijk 1 september 2025	Datum vastgesteld door de Koning en uiterlijk 1 september 2027
Onverenigbaarheden met het mandaat van bewindvoerder	/	1 september 2025
Opheffing artikel 497/1 Gerechtelijk Wetboek	/	1 september 2025

13. Enkele wijzigingen voor de consument

13.1. Op het vlak van energie

Nieuwe uurregeling voor het tweevoudig uurtarief

Sinds 1 januari 2026 gelden nieuwe tijdsblokken voor het tweevoudig uurtarief.

Tot dusver vielen de daluren doorgaans van maandag tot vrijdag tussen 22 uur en 7 uur, evenals gedurende het volledige weekend. Het nieuwe regime voorziet in een uniforme uurregeling voor alle zeven dagen van de week en in aangepaste daluren:

- Piekuren: van 7 uur tot 11 uur en van 17 uur tot 22 uur
- Daluren: van 11 uur tot 17 uur en van 22 uur tot 7 uur

Deze wijziging houdt verband met de evolutie van het energielandschap, waarin hernieuwbare energiebronnen een steeds grotere rol spelen en op bepaalde momenten van de dag efficiënter zijn (door zon- en windproductie).

Bereikbaarheid van leveranciers

Sinds 1 januari 2026⁷⁶ moeten elektriciteits- en gasleveranciers bereikbaar zijn voor hun residentiële klanten op werkdagen van 9 uur tot 17 uur, telefonisch en zonder bijkomende kosten, alsook per e-mail.

Daarnaast zijn leveranciers verplicht om mondelinge overeenkomsten binnen twee werkdagen schriftelijk te bevestigen.

Contracten die niet voorzien in telefonische bereikbaarheid blijven evenwel mogelijk onder bepaalde voorwaarden:

- De klant moet vóór het sluiten van de overeenkomst duidelijk en schriftelijk zijn geïnformeerd;
- Hij moet hiermee schriftelijk hebben ingestemd;
- De overeenkomst moet onder een benaming worden aangeboden die duidelijk het digitale karakter aangeeft;
- De leverancier moet te allen tijde per e-mail bereikbaar blijven.

Bij dergelijke uitsluitend digitale contracten moet de leverancier de klant evenwel de mogelijkheid bieden om te vragen telefonisch te worden gecontacteerd. De leverancier moet dan binnen twee werkdagen gevolg geven aan die vraag.

Deze nieuwe regels zijn van toepassing op nieuwe contracten die worden gesloten vanaf 1 januari 2026, maar ook op bestaande contracten bij hun eerste verlenging na die datum.

Online indienen van klachten

Sinds 1 april 2025 biedt de Waalse regionale ombudsdienst voor energie (SRME) gebruikers de mogelijkheid om online een klacht in te dienen met betrekking tot de Waalse elektriciteits- en gasmarkt. Het [online klachtenformulier](#) is beschikbaar via het platform ‘Mon espace’ van het Waalse Gewest. Ook de stand van zaken van het dossier kan via dit platform worden geraadpleegd.

Einde van de budgetmeters

Hoewel de vervanging van de elektromechanische meters door digitale meters (ook ‘slimme meters’ genoemd) in het Waalse Gewest voorzien is tegen eind 2029⁷⁷, is de vervanging van de budgetmeters (ook ‘kaartmeters’ genoemd) door dergelijke digitale meters veel sneller gepland.

Ter herinnering: de functionaliteit inzake voorafbetaling voor energie kan twee vormen aannemen:

- De activering van de voorafbetalingsfunctie op een digitale meter;
- Of de budgetmeter.

⁷⁶ Wet van 28 juli 2025 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere producten door middel van leidingen, wat betreft de bereikbaarheid van energieleveranciers per telefoon en per e-mail, *B.S.*, 12 september 2025, p. 70068, art. 2 en 4.

⁷⁷ Voor meer informatie: <https://www.cwape.be/node/146>.

In het Waalse Gewest kunnen budgetmeters geleidelijk niet langer worden opgeladen om plaats te maken voor digitale meters. Budgetmeters zijn niet langer in gebruik bij AIESH, het Réseau d'Énergies de Wavre en AIEG. De twee laatste Waalse distributienetbeheerders – ORES en RESA – hebben aangekondigd dat al hun budgetmeters binnenkort zullen worden vervangen: op het ogenblik van het opstellen van deze tekst kondigt de website van ORES⁷⁸ het einde van de budgetmeters aan “tegen eind 2025” en de website van RESA⁷⁹ vermeldt “medio 2026”.

Nieuw systeem van energiepremies voor renovatie⁸⁰

Als gevolg van het gebrek aan monitoring, de lange behandelingstermijnen die de budgettaire impact uitstellen en de ontoereikende middelen, heeft de Waalse Regering het systeem van energiepremies voor renovatie aangepast. Sinds 14 februari 2025 geldt daarom een tijdelijk steunregime, dat van kracht blijft tot en met 30 september 2026. Een nieuw zogenaamd ‘globaal’ regime zal het systeem grondig hervormen en treedt in werking op 1 oktober 2026.

Alle dossiers die vóór 14 februari 2025 werden ingediend, vallen onder het oude regime. Een overgangsregeling maakt het bovendien mogelijk dat personen die vóór 14 februari 2025 minstens 20% van de investeringen waarvoor een premie kan worden aangevraagd hebben besteld en betaald, maar hun dossier niet vóór die datum hebben ingediend, toch onder het oude regime vallen indien zij vóór 29 februari 2025 een aanvraag tot behoud van het oude regime hebben ingediend. Aangezien de renteloze ‘Rénopack’-leningen door dit tijdelijke steunregime worden beïnvloed, valt elke Rénopack-aanvraag die vóór 14 februari 2025 werd geregistreerd bij de Société wallonne du crédit social of het Fonds du Logement de Wallonie eveneens onder het oude regime.

Sinds 14 februari 2025 heeft het tijdelijke steunregime de premies voor ‘kleine werken zonder audit’ en de ‘verwarmingspremies’ afgeschaft en het stelsel van de ‘woonpremies’ gewijzigd:

- Deze ‘woonpremies’ werden gemiddeld met 60% verlaagd;
- Het maximumbedrag van de premie werd verlaagd van 90% naar 70% van het investeringsbedrag voor de inkomenscategorieën R1 en R2, en van 90% naar 50% voor de inkomenscategorieën R3 en R4;
- De toegang tot de premies werd beperkt tot huishoudens waarvan het referentie-inkomen niet hoger is dan € 114.400 (met een aftrek van € 5.000 per kind ten laste);
- Een audit is niet langer verplicht voor dakwerken en voor de thermische isolatie van een dak of zolder.

13.2. Mémento des avantages sociaux

Het [Mémento des avantages sociaux](#) (Memento van sociale voordelen) is een gratis onlineplatform met een beschrijving en de toegangsvoorwaarden van steunmaatregelen en fiscale en sociale voordelen in uiteenlopende domeinen zoals gezondheid, energie, cultuur, vervoer, huisvesting, fiscaliteit, telecommunicatie, justitie enz., op federaal, gewestelijk en gemeentelijk niveau.

⁷⁸ Voor meer informatie: <https://www.ores.be/blogs/fin-des-compteurs-a-carte-en-2025>.

⁷⁹ Voor meer informatie: <https://www.resa.be/fr/ma-situation/mon-compteur/compteur-a-budget/>.

⁸⁰ Voor meer informatie: <https://www.wallonie.be/fr/actualites/le-gouvernement-wallon-adopte-un-nouveau-regime-de-soutien-temporaire-des-primas-energie> en de FAQ: <https://logement.wallonie.be/fr/faqs>

De inhoud wordt elk kwartaal geactualiseerd. Het werd ontwikkeld door de teams van de Haute École HELMo.

13.3. OCMW Online⁸¹

Sinds 2 juni 2025 maakt [OCMW Online](#) het mogelijk voor iedereen in België om voor het eerst een officiële steunaanvraag in te dienen bij het OCMW van zijn of haar gemeente via een gestandaardiseerd en beveiligd digitaal formulier⁸².

Deze tool is uitsluitend gericht tot personen die nog nooit contact hebben gehad met een OCMW en/of nooit eerder steun hebben ontvangen.

Indien een burger reeds een lopende aanvraag heeft of steun ontvangt van het OCMW, moet hij of zij zich rechtstreeks wenden tot de bevoegde instelling via de gebruikelijke kanalen (telefoon, brief, e-mail, permanentie).

OCMW Online heeft tot doel een bijkomende mogelijkheid te bieden om een steunaanvraag in te dienen. De behandeling ervan verloopt volgens de gebruikelijke procedures (sociaal onderzoek). De burger behoudt dus de vrijheid om de aanvraag via de klassieke kanalen in te dienen, hetzij door zich rechtstreeks aan te melden bij het OCMW, hetzij schriftelijk.

De aanvraag wordt ingediend na authenticatie met het rijksregisternummer, hetzij via eID of Itsme, hetzij manueel. Indien de betrokkene niet over een rijksregisternummer beschikt, kan dit worden aangegeven door het daartoe voorziene vakje aan te kruisen.

Na verzending van het formulier ontvangt de burger automatisch een ontvangstbevestiging. Het OCMW neemt vervolgens contact op met de aanvrager via de in het OCMW Online-formulier vermelde contactgegevens, via het e-mailadres (verplicht) en/of via het telefoonnummer⁸³, om een eerste afspraak vast te leggen en, indien van toepassing, de lijst van voor te leggen documenten mee te delen.

De vragen in het formulier maken het mogelijk de ingediende aanvraag, de aanvrager en het voorlopig territoriaal bevoegde OCMW te identificeren.

Indien het OCMW dat de aanvraag heeft ontvangen van oordeel is dat het territoriaal niet bevoegd is, moet het de aanvraag overmaken aan de instelling die volgens hem wel bevoegd is en de aanvrager binnen vijf kalenderdagen na ontvangst van de aanvraag in kennis stellen van deze overdracht.

⁸¹ Voor meer informatie over de werking van OCMW Online en de impact van deze nieuwe mogelijkheid om een aanvraag in te dienen bij de OCMW's:

<https://www.mi-is.be/sites/default/files/documents/Omzendbrief%20OCMW%20Online%20NL.pdf>

⁸² Art. 58, §§ 1 en 2 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de OCMW's, gewijzigd bij de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 februari 2024 tot wijziging van diverse wetten tot instelling van een wettelijk kader voor de elektronische uitwisseling tussen de OCMW's en de burgers en tot invoering van diverse verplichtingen voor OCMW's met betrekking tot de behandeling van een steunaanvraag, *B.S.*, 11 april 2024.

Art. 18 van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie, gewijzigd bij de artikelen 7 tot 9 van de wet van 29 februari 2024 tot wijziging van diverse wetten tot instelling voor de elektronische uitwisseling tussen de OCMW's en de burgers en tot invoering van diverse verplichtingen voor OCMW's met betrekking tot de behandeling van een steunaanvraag, *B.S.*, 11 april 2024.

⁸³ Indien de betrokkene geen e-mailadres en/of telefoonnummer heeft, kan hij of zij de contactgegevens van een contactpersoon opgeven.

13.4. Nieuwe ontwikkelingen inzake de verkeersbelasting in Wallonië⁸⁴

Sinds 1 juli 2025 genieten grote gezinnen een vermindering van 250 euro op het bedrag van de verkeersbelasting bij de aankoop van een nieuw of tweedehandsvoertuig dat vanaf die datum wordt ingeschreven⁸⁵.

Leasingvoertuigen⁸⁶ komen niet in aanmerking voor deze maatregel.

Onder een groot gezin⁸⁷ wordt verstaan: een huishouden met minstens drie kinderen jonger dan 21 jaar of jonger dan 25 jaar, op voorwaarde dat zij nog ten laste zijn⁸⁸.

Deze vermindering wordt slechts toegekend voor één voertuig per gezin, waarvan de maximaal toegelaten massa tussen 1.839 kg en 2.749 kg (inclusief) moet liggen.

De vermindering wordt in principe automatisch toegekend. Indien de burger echter vaststelt dat de vermindering niet werd toegepast terwijl hij of zij aan de voorwaarden voldoet, kan een [papieren formulier worden ingevuld](#) (te downloaden) of het [formulier rechtstreeks online](#) worden ingediend.

Het formulier moet worden ingediend na ontvangst van de uitnodiging tot betaling van de verkeersbelasting, zodat de burger vooraf kan nagaan of het aanslagbiljet de vermindering al dan niet vermeldt.

Vanaf 1 juli 2026 hebben ook eenoudergezinnen recht op een vermindering van € 250 op het bedrag van de verkeersbelasting bij de aankoop van een nieuw of tweedehandsvoertuig dat vanaf die datum wordt ingeschreven⁸⁹.

Deze vermindering geldt voor alle gezinnen die door het Waalse Gewest als eenoudergezin worden beschouwd⁹⁰, ongeacht het aantal kinderen. Het betreft gezinnen die de Waalse gezinsbijslag met ‘eenoudertoeslag’ ontvangen.

Ook deze vermindering wordt slechts toegekend voor één voertuig waarvan de maximaal toegelaten massa minder dan 2.750 kg bedraagt.

Beide verminderingen kunnen niet worden gecumuleerd.

⁸⁴ Voor meer informatie: [online] [geraadpleegd op 28 januari 2026] URL: <https://finances.wallonie.be/demandes/4578-demande-la-reduction-pour-famille-nombreuse-pour-la-taxe-de-mise-en-circulation.html>

⁸⁵ Art. 98, §2, A. 3°, eerste lid van het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen, gewijzigd bij artikel 2 van het decreet van 30 mei 2025 tot wijziging van het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen en tot aanpassing van de verkeersbelasting, *B.S.*, 12 juni 2025.

⁸⁶ Een leasing bij een onderneming of als bedrijfswagen.

⁸⁷ Voorg. art. 98, § 1, b), c), d).

⁸⁸ Ingeschreven in de samenstelling van het gezin of waarvoor kinderbijslag wordt ontvangen.

⁸⁹ Voorg. art. 98, §2, A. 3°, lid 2.

⁹⁰ Voorg. art. 98, § 1, e), dat verwijst naar de criteria van artikel 12 van het decreet van 8 februari 2018 betreffende het beheer en de uitbetaling van de gezinsbijslagen, waarin de natuurlijke persoon die als rechthebbende wordt gedefinieerd in artikel 2, 2°, van dat decreet, een toeslag op de gezinsbijslagen ontvangt ten voordele van één of meerdere rechtgevendende kinderen die gewoonlijk verblijven op het hoofdverblijfadres van de rechthebbende.

Conclusie

2025 was juridisch gezien een bijzonder intens jaar, met hervormingen die soms erg technisch waren en soms net heel tastbaar ingrepen in het dagelijkse leven van burgers en professionals.

Dit overzicht omvat niet alle wijzigingen, maar wil de belangrijkste ontwikkelingen en de vraagstukken die daaruit voortvloeien onder de aandacht brengen.

Sommige hervormingen zorgen voor een welkome verduidelijking, terwijl andere nog vragen rond de interpretatie ervan oproepen of botsen op praktische obstakels die hun werkelijke draagwijdte kunnen beperken. Het jaar 2025 werd bovendien gekenmerkt door nieuwe verplichtingen voor professionals (bemiddelaars, schuldeisers, gerechtsdeurwaarders, leveranciers) en door een toename van digitale tools (FCA, OCMW Online, elektronische betekening) die voor sommigen de toegang tot rechten vergemakkelijken, maar voor anderen ook nieuwe drempels kunnen vormen.

Dit artikel maakt vooral duidelijk dat het recht een levend en voortdurend evoluerend domein is, dat blijvende opvolging en een kritische lezing van nieuwe regelgeving vraagt. Het werk van het Observatorium moet dan ook vanuit dat perspectief bekeken worden.